

IZVJEŠTAJ O KVALITETU ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE

ANKETA O RADNOJ SNAZI

ZA 2016. GODINU

Izveštaj pripremila: Selma Husković
Datum: 15. septembar 2017. godine

SADRŽAJ

strana

1.	STATISTIČKI PROCES I NJEGOVI REZULTATI	5
1.1	Namjena istraživanja	5
1.2	Pravni osnov i odgovornost statističkih institucija	5
1.3	Korištene klasifikacije	6
1.4	Izveštajna jedinica	6
1.5	Statistička jedinica posmatranja	6
1.6	Pokrivenost i obuhvat	6
1.7	Statistički koncepti i definicije	7
2.	RELEVANTNOST	8
2.1	Korisnici podataka statističkog istraživanja	8
2.1.1	Ključni korisnici podataka iz statističkog istraživanja	8
2.1.2	Procjena korisničkih potreba	8
2.1.3	Mjerenje percepcije i zadovoljstva korisnika	8
2.2	Kompletnost podataka	8
2.2.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Stopa kompletnosti podataka (R1)</u>	8
3.	TAČNOST I POUZDANOST PROCJENE	9
3.1	Greška uzorkovanja	9
3.1.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka – Greška uzorkovanja (A1)</u>	9
3.1.2	Aktivnosti za smanjenje grešaka uzorkovanja	9
3.2	Neuzoračke greške	9
3.2.1	Neuzoračke greške - Greške obuhvata	9
3.2.1.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Stopa prekomjernog obuhvata (A2)</u>	9
3.2.1.2	<u>Indikator kvaliteta i učinka – Udio zajedničkih jedinica (A3)</u>	10
3.2.1.3	Greška nedovoljnog obuhvata	10
3.2.1.4	Mjere za smanjenje grešaka obuhvata	10
3.2.2	Neuzoračke greške - Greške mjerenja	10
3.2.2.1	Razlozi za nastanak grešaka mjerenja	11
3.2.2.2	Mjere za smanjenje broja grešaka mjerenja	11
3.2.3	Neuzoračke greške - Greške neodgovora	11
3.2.3.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka-Stopa neodgovora jedinice (A4)</u>	11
3.2.3.2	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Stopa neodgovora varijable (A5)</u>	12
3.2.3.3	Postupci u slučaju neodgovora	12
3.2.3.4	Postupci za smanjenje stope neodgovora	12
3.2.4	Imputacija	12
3.2.4.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Stopa imputiranih podataka (A7)</u>	12
3.2.5	Revizije	12
3.2.5.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka-Prosječna veličina revizije podataka (A6)</u>	12
4.	PRAVOVREMENOST I TAČNOST OBJAVE	13
4.1	Pravovremenost objave	13
4.1.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Pravovremenost objave prvih rezultata (TP1)</u>	13

4.1.2	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Pravovremenost objave konačnih rezultata (TP2)</u>	13
4.2	Tačnost objave	13
4.2.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka – Tačnost objave (TP3)</u>	13
4.3	Razlozi za veća kašnjenja i mjere za poboljšanje pravovremenosti i tačnosti	13
5.	USKLAĐENOST I UPOREDIVOST	13
5.1	Usklađenost	13
5.1.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Skladnost sa rezultatima iz referentnog izvora (CH1)</u>	13
5.1.2	Razlozi za veća odstupanja	14
5.2	Uporedivost	14
5.2.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka – Nepodudarnost uporedivih statistika (CC1)</u>	14
5.2.2.	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Dužina uporedivih vremenskih serija (CC2)</u>	14
5.2.3	Prekidi u vremenskim serijama	14
5.3	Geografska uporedivost	14
5.3.1	Uporedivost s ostalim članicama evropskog statističkog sistema	14
6.	DOSTUPNOST I RAZUMLJIVOST, DISEMINACIJSKI FORMAT	14
6.1	Saopćenja u kojima se objavljuju podaci	14
6.2	Publikacije u kojima se objavljuju podaci	14
6.3	On – line baza podataka	15
6.4	Pristup mikropodacima	15
6.5	Dostupnost metodološke dokumentacije	15
6.6	Mjere za poboljšanje razumljivosti diseminiranih rezultata	15
6.7	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Korištenje (konsultovanje) setova podataka (AC1)</u>	15
6.8	<u>Indikator kvaliteta i učinka – Meta podaci konsultacije (AC2)</u>	15
6.9	<u>Indikator kvaliteta i učinka – Stopa kompletnosti meta podataka (AC3)</u>	15
7.	TROŠKOVI ISTRAŽIVANJA I OPTEREĆENOST DAVALACA PODATAKA	15
7.1	Troškovi provođenja statističkog istraživanja	15
7.2	Opterećenost davalaca podataka	15
7.3	Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti	16
8.	POVJERLJIVOST	16
8.1	Povjerljivost – politika	16
8.2	Povjerljivost – postupanje sa podacima	16
9.	STATISTIČKA OBRADA	16
9.1	Izvor podataka	16
9.2	Učestalost prikupljanja podataka	17
9.3	Prikupljanje podataka	17
9.4	Validacija podataka	17
9.5	Kompilacija podataka	17
9.6	Prilagođavanja	18
9.6.1	Sezonsko prilagođavanje	18

1. STATISTIČKI PROCES I NJEGOVI REZULTATI

1.1 Namjena istraživanja

Anketa o radnoj snazi je istraživanje kojim se mjeri ekonomska aktivnost stanovništva u kratkom vremenskom periodu od sedmicu dana. Anketom se prikupljaju podaci o osnovnim karakteristikama radno sposobnog stanovništva, na osnovu kojih se vrši procjena ukupne radne snage u zemlji, kao i demografska i obrazovna obilježja članova domaćinstva prema spolu. Anketom se osiguravaju podaci o zaposlenosti, nezaposlenosti, podzaposlenosti, obilježjima glavnog i dodatnog posla, te posla koji je osoba obavljala u prošlosti, zatim podaci o zanimanju, djelatnosti, radnom vremenu, trajanju radnog odnosa, školovanju i daljem usavršavanju, traženju posla itd.

Glavni cilj ovog istraživanja je dobijanje podataka o tri osnovna, međusobno isključiva, kontigenta stanovništva: zaposlenih, nezaposlenih i neaktivnih osoba. Prikupljeni podaci omogućavaju izračunavanje najznačajnijih pokazatelja stanja na tržištu rada i stanja u ekonomiji jedne zemlje, a to su stope: aktivnosti, zaposlenosti i nezaposlenosti.

1.2 Pravni osnov i odgovornost statističkih institucija

Anketa o radnoj snazi provodi se u skladu i na osnovu sljedećih nacionalnih pravnih propisa:

- Zakon o statistici BiH (Službeni glasnik BiH br. 26/04 i 42/04);
- Zakon o statistici u Federaciji BiH (Službene novine FBiH br.63/03 i 9/09);
- Zakon o statistici Republike Srpske (Službeni glasnik RS 85/03);
- Višegodišnji statistički programi provođenja statističkih istraživanja BiH i entiteta i godišnji planovi rada i provođenja statističkih istraživanja BiH i entiteta.

Anketa o radnoj snazi provodi se u skladu i na osnovu sljedećih regulativa:

- Regulativa Vijeća (EC) br. 577/98 od 09. marta 1998. godine o organizovanju Ankete o radnoj snazi u EU (OJ No L 77/3);
- Regulativa (EC) Br. 1372/2007 evropskog Parlamenta i Vijeća od 23. oktobra 2007. godine dopunjena Regulativom Vijeća (EC) Br. 577/98 o organizovanju Ankete o radnoj snazi u Zajednici;
- Regulativa (EC) br. 2257/2003 evropskog Parlamenta i Vijeća od 25. novembra 2003. godine dopunjena Regulativom Vijeća (EC) br. 577/98 o organizovanju Ankete o radnoj snazi u Zajednici i prilagođavanju liste anketnih varijabli (OJ No L 336/6);
- Regulativa (EC) br. 1991/2002 evropskog Parlamenta i Vijeća od 08. oktobra 2002. godine dopunjena Regulativom Vijeća (EC) br. 577/98 o organizovanju Ankete o radnoj snazi u Zajednici (OJ No L 308/1);
- Regulativa (EC) br.1897/2000 od 07. septembra 2000. godine;
- Regulativa (EC) br. 377/2008 od 25.aprila 2008. godine;
- Preporuke za implementaciju Ankete o radnoj snazi.

Anketa o radnoj snazi je zajednički projekat tri statističke institucije u BiH (Agencije za statistiku BiH, Federalnog zavoda za statistiku i Republičkog zavoda za statistiku RS), koje su timski radile na izradi instrumentarija za provođenje Ankete o radnoj snazi (metodologija, uputstva, obrasci, program za unos i obradu podataka), njenoj realizaciji na terenu, obradi (svaka statistička institucija za svoje područje) i analizi podataka.

1.3 Korištene klasifikacije

Korištene klasifikacije su u skladu sa međunarodnim i EU standardima. Klasifikacije koje se koriste prilikom šifriranja i obrade podataka dobijenih Anketom o radnoj snazi su slijedeće:

- Klasifikacija djelatnosti BiH (KDBiH 2010) koja je uporediva sa UN klasifikacijom djelatnosti (ISIC Rev. 3) i EU klasifikacijom djelatnosti (NACE Rev.2);
- Klasifikacija zanimanja BiH (KZBiH 08) koja je uporediva s Međunarodnom standardnom klasifikacijom zanimanja (ISCO 08);
- Klasifikacija nivoa obrazovanja koja je uporediva sa Međunarodnom standardnom klasifikacijom obrazovanja (ISCED 2011);
- Klasifikacija profesionalnog statusa zaposlenih osoba koja je uporediva sa Međunarodnom klasifikacijom položaja u zaposlenju (ICSE).

1.4 Izveštajna jedinica

Jedinica izvještavanja (anketiranja) je član izabranog domaćinstva. Članom domaćinstva se ne smatra osoba rođena nakon kraja referentne sedmice, odnosno članom domaćinstva se smatra osoba koja je bila živa u referentnoj sedmici, a koja je nakon toga perioda umrla.

1.5 Statistička jedinica posmatranja

Jedinica posmatranja u Anketi je domaćinstvo koje živi u stambenoj jedinici izabranoj u uzorak. Demografski podaci se prikupljaju za sve članove domaćinstva, dok se podaci o radnoj aktivnosti prikupljaju za sve članove domaćinstva stare 15 i više godina. Kriterij o tome za koje osobe starosti 15 i više godina se prikupljaju podaci o radnoj aktivnosti je prisutnost člana domaćinstva u zadnjih 12 mjeseci u odnosu na referentnu sedmicu.

1.6 Pokrivenost i obuhvat

Zbog masovnih demografskih promjena u stanovništvu podaci iz popisa stanovništva 1991. godine u BiH nisu bili korišteni kao okvir uzorka za Anketu o radnoj snazi. U cilju provođenja istraživanja na bazi domaćinstava, tokom 2003. godine izvršeno je popisivanje domaćinstava u odabranim područjima popisivanja. Rezultat ove aktivnosti je okvir domaćinstava, nazvan Master uzorak, koji se koristi za uzorkovanje Ankete o radnoj snazi i za ostale ankete na bazi domaćinstva.

Baza okvira za izbor uzorka obuhvata 1.417 popisnih krugova sa 67.947 domaćinstava koja su prihvatila da daju odgovor nakon direktnog kontakta. Uzorak za Anketu o radnoj snazi 2016 odabran je iz Master uzorka. Veličina uzorka za Anketu o radnoj snazi 2016 je bila 10.616 domaćinstava, od toga 6.121 domaćinstva u Federaciji BiH, 3.442 domaćinstva u Republici Srpskoj i 1.053 domaćinstva u Brčko distriktu BiH. Uzorkom su obuhvaćena privatna domaćinstva, a nisu obuhvaćena kolektivna domaćinstva.

Dizajn uzorka za Anketu o radnoj snazi je dvoetafni stratifikovani klaster uzorak. Prva faza uzorkovanja je odabir popisnih krugova iz Master uzorka jednostavnim slučajnim uzorkom unutar stratuma. Stratifikacija je izvršena po entitetima (uključujući Brčko distrikt BiH) i tipu naselja (gradsko i ostalo). U drugoj fazi, u okviru izabranih popisnih krugova, izvršen je izbor domaćinstava. Zato kažemo da je uzorak dizajniran kao stratifikovani dvoetafni slučajni uzorak u kojem ima 6 stratuma.

1.7 Statistički koncepti i definicije

Radno sposobno stanovništvo obuhvata sve osobe stare 15 i više godina i podjeljeno je u dvije kategorije: ekonomski aktivno stanovništvo ili radnu snagu (zaposlene i nezaposlene osobe) i ekonomski neaktivno stanovništvo.

Zaposlene osobe su osobe stare 15 i više godina koje su tokom referentne sedmice radile najmanje jedan sat za plaću ili naknadu, bez obzira na njihov formalni status ili nisu radile tokom referentne sedmice, a imaju posao na koji će se vratiti.

Prema EU definicijama, primjenjenim u Anketi osobe imaju posao na koji će se vratiti, ukoliko njihova odsutnost sa posla traje do 3 mjeseca (uključujući i 3 mjeseca) ili ukoliko traje duže od 3 mjeseca, a za to vrijeme primaju plaću u iznosu od 50% ili više. Osobe koje su odsutne sa posla zbog bolesti, trudničkog ili porodijskog bolovanja uključuju se u zaposlene osobe, bez obzira na dužinu odsustva sa posla.

Kontigent zaposlenih osoba čine: *zaposleni* (osobe u zaposlenju koje za svoj rad primaju plaću ili naknadu), *samozaposleni* (poslodavci koji upravljaju poslovnim subjektom i zapošljavaju jednog ili više zaposlenika, te osobe koje rade za vlastiti račun i ne zapošljavaju zaposlenike) i *neplaćeni pomažući članovi domaćinstva* (članovi domaćinstva koji rade u porodičnom biznisu i za svoj rad ne primaju plaću).

Podzaposlene osobe su osobe koje rade kraće od punog radnog vremena i žele da rade više i spremne su da prihvate više posla u naredne dvije sedmice (u okviru postojećeg posla, dodatni posao pored postojećeg ili drugi-novi posao).

Nezaposlene osobe su osobe koje imaju 15 i više godina i koje u referentnoj sedmici nisu obavljale nikakvu aktivnost za plaću ili naknadu, niti su imale posao na koji će se vratiti, aktivno su tražile posao u toku četiri sedmice (referentna i tri prethodne sedmice) ili nisu tražile posao, jer su našle posao koji će početi raditi u periodu ne dužem od 3 mjeseca, raspoložive su za rad tj. mogle bi početi raditi u toku naredne dvije sedmice ukoliko im se ponudi posao.

Neaktivno stanovništvo čine sve osobe starosti 15 i više godina koje nisu svrstane niti u zaposlene niti u nezaposlene. To su osobe koje u referentnoj sedmici nisu radile (obavljale aktivnost), te koje tokom četiri sedmice (referentna i tri prethodne) nisu tražile posao, kao i osobe koje nisu spremne početi raditi u naredne dvije sedmice, ako bi im posao bio ponuđen.

Obeshrabrene neaktivne osobe su osobe koje nisu tražile posao u referentnoj sedmici, jer su uvjerenе da ne mogu naći posao, iako žele raditi i spremne su da počnu raditi u naredne dvije sedmice ako bi im posao bio ponuđen.

Prethodno navedeni statusi su statusi anketirane osobe prema definicijama Međunarodne organizacije rada (MOR), a radni status anketirane osobe prema njezinom sopstvenom mišljenju je subjektivni radni status.

Osnovni indikatori koji se izvode iz Ankete o radnoj snazi su:

- Stopa aktivnosti: predstavlja procentualno učešće radne snage (aktivnog stanovništva) u radno sposobnom stanovništvu;
- Stopa zaposlenosti: predstavlja procentualno učešće zaposlenih osoba u radno sposobnom stanovništvu;
- Stopa nezaposlenosti: predstavlja procentualno učešće nezaposlenih osoba u radnoj snazi.

2. RELEVANTNOST

2.1 Korisnici podataka statističkog istraživanja

Anketa o radnoj snazi zadovoljava potrebe korisnika podataka, jer je pripremljena u skladu sa EU standardima i preporukama Međunarodne organizacije rada (MOR). Anketni podaci su uporedivi na međunarodnom nivou.

2.1.1 Ključni korisnici podataka iz statističkog istraživanja

Ključni korisnici anketnih podataka su:

- Interni korisnici: statističari iz drugih statističkih oblasti;
- Nacionalni korisnici: vlade svih nivoa vlasti, ministarstva, druge državne institucije, ekonomski instituti, fakulteti, naučnici, analitičari tržišta rada, mediji;
- Međunarodni korisnici: Statistički ured EU (EUROSTAT), Svjetska banka, Međunarodna organizacija rada, UNDP, UNESCO, UNECE, OECD, Evropska trening fondacija (ETF), USAID, ambasade.

2.1.2 Procjena korisničkih potreba

Anketa o radnoj snazi pripremljena je u skladu sa međunarodnim standardima i preporukama, te zadovoljava potrebe domaćih i međunarodnih korisnika. Akademski zajednica i naučno-istraživački instituti koriste podatke iz Ankete za naučno-istraživačke projekte i radove u cilju razvoja i realizacije preporuka relevantnih institucija za poboljšanje položaja radne snage, posebno nezaposlenih osoba u Bosni i Hercegovini. Državne institucije koje se bave projekcijama na tržištu rada, zavodi za zapošljavanje i ministarstva svih nivoa vlasti koja se bave pitanjima civilnog društva, ljudskim pravima i politikama zapošljavanja, koriste podatke iz Ankete za utvrđivanje potrebnih poboljšanja u svom području djelovanja vezano za tržište rada. Međunarodni korisnici koriste podatke iz Ankete za sistemski i korisnički usmjeren prikaz međunarodno uporedivih indikatora Ankete o radnoj snazi, te za međunarodne istraživačke projekte usmjerene na razvoj i poboljšanje položaja radne snage na tržištu rada.

2.1.3 Mjerenje percepcije i zadovoljstva korisnika

Jedan od ključnih elemenata u osiguranju kvaliteta statističkih podataka je svakako i praćenje zadovoljstva korisnika. Prva Anketa o zadovoljstvu korisnika provedena je 2011. godine, a druga 2014. godine. Prema rezultatima posljednje Ankete o zadovoljstvu korisnika, najveći broj ispitanika bio je zainteresovan za statističku oblast zaposlenosti i plaća (u koje pripada i Anketa o radnoj snazi), njih čak 71%.

2.2 Kompletnost podataka

2.2.1 Stopa kompletnosti podataka (R1)

Anketa o radnoj snazi 2016 je pripremljena na osnovu regulative EC broj 377/2008 prema kojoj su obuhvaćene sve obavezne varijable, te stopa raspoloživih statistika iznosi 100%.

Neusklađenost se odnosi samo na periodiku provođenja Ankete, gdje se prema regulativi zahtjeva kontinuirano provođenje ankete sa kvartalnom i godišnjom objavom rezultata, dok se u BiH Anketa provodi jedanput godišnje.

3. TAČNOST I POUZDANOST PROCJENE

3.1 Greška uzorkovanja

3.1.1 Greška uzorkovanja (A1)

Koeficijenti varijacije i intervali pouzdanosti se izračunavaju i objavljuju za slijedeće statistike i/ili varijable: ukupno stanovništvo, radno sposobno stanovništvo, radnu snagu, zaposlene osobe, nezaposlene osobe, neaktivne osobe, osobe mlađe od 15 godina starosti, osobe 15-64 godina starosti, stopu aktivnosti, stopu zaposlenosti i stopu nezaposlenosti.

1. Intervali povjerljivosti osnovnih karakteristika stanovništva prema aktivnosti, ARS 2016, BiH

	Procjena (000)	Standardna devijacija	Donja 95% granica povjerljivosti	Gornji 95% granica povjerljivosti	Koeficijent varijacije %
1. Ukupno stanovništvo (3+6+7)	2.840	72	2.700	2.980	2,5
2. Radno sposobno stanovništvo	2.489	62	2.368	2.610	2,5
3. Radna snaga (4+5)	1.074	31	1.013	1.135	2,9
4. Zaposlene osobe	801	24	754	848	3,0
5. Nezaposlene osobe	273	12	250	296	4,3
6. Neaktivni	1.415	35	1.347	1.483	2,4
7. Osobe mlađe od 15 godina	351	13	326	376	3,6
8. Osobe 15-64 godina	1.941	53	1.837	2.045	2,7
Stope %					
Stopa aktivnosti	43,1	0,5	42,2	44,1	1,1
Stopa zaposlenosti	32,2	0,5	31,3	33,1	1,4
Stopa nezaposlenosti	25,4	0,7	24,0	26,8	2,8

3.1.2 Aktivnosti za smanjenje grešaka uzorkovanja

Greške uzorkovanja na ključnim indikatorima (stopa zaposlenosti, nezaposlenosti i aktivnosti) su sasvim prihvatljive, izuzev možda za Brčko distrikt BiH koje je mala teritorija (iako je uzorak povećan). Veća pouzdanost drugih indikatora ili ovih glavnih, ali na detaljnijim nivoima, je moguća u sadašnjoj situaciji samo u slučaju povećanja uzorka (jer je nemoguće izvršiti pouzdano precizniji odabir uzorka). S druge strane, povećanje uzorka neće biti potrebno u situaciji kad se kao okvir za izbor uzorka budu koristili podaci iz popisa stanovništva koji će omogućiti drugačiji dizajn uzorka i ciljano biranje populacije.

3.2 Neuzoračke greške

3.2.1 Neuzoračke greške - Greške obuhvata

3.2.1.1 Stopa prekomjernog obuhvata (A2)

Stopa prekomjernog obuhvata je udio jedinica dostupnih u okviru, koje ne pripadaju ciljnoj populaciji. Obzirom da obično ne posmatramo sve jedinice okvira, nego samo izabrane u uzorak, moramo taj udio procijeniti podacima o (ne)relevantnosti jedinica u uzorku. Jedan od razloga prekomjernog obuhvata je vremenska razlika između ažuriranja Master uzorka i izbora uzorka.

Na taj način se obuhvataju domaćinstva u kojima niko ne stanuje, prazne stambene jedinice, što predstavlja problem, jer mijenja stopu neodgovora koja ima uticaj na pondere odnosno na procjene. Prema podacima ARS 2016 u uzorak je izabrano 985 stambenih jedinica za koje se ustanovilo da ili ne postoje na terenu ili je riječ o praznim i razrušenim stanovima ili se koriste u poslovne svrhe. Stoga stopa prekomjernog obuhvata iznosi 9,3%.

3.2.1.2 Udio zajedničkih jedinica (A3)

U ovom istraživanju se ne kombinuju podaci iz dva ili više izvora.

3.2.1.3 Greška nedovoljnog obuhvata

Jedan od razloga podizveštavanja je vremenska razlika između ažuriranja Master uzorka i izbora uzorka. Na taj način se ne obuhvataju domaćinstva koja žive u stambenim jedinicama koja su formirana poslije ažuriranja Master uzorka ili koje nisu iz bilo kojih razloga popisane u toku provođenja ažuriranja Master uzorka 2009. godine, a koja bi trebalo da se nalaze u okviru za izbor uzorka.

3.2.1.4 Mjere za smanjenje grešaka obuhvata

Osnovne mjere za smanjenje grešaka obuhvata podrazumijevaju redovno ažuriranje Master uzorka, korištenje podataka iz Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova za izbor uzorka, kao i korištenje administrativnih registara koji se odnose na stanovništvo.

3.2.2 Neuzoračke greške - Greške mjerenja

Za Anketu o radnoj snazi 2016 podaci su se prikupljali PAPI metodom, putem papirnatih upitnika u kojima ne postoji mogućnost automatskih kontrola i provjera pitanja, odnosno odgovora. Stoga su moguće pogreške nastale zbog rada anketara. Nastale greške svedene na prihvatljivi minimum akcijama poput redovnih instruktaza. Prije nego se pristupi unosu podataka, papirni obrasci se vizuelno pregledaju i ukoliko se uoče neke nepravilnosti u podacima, koje se ne mogu korigovati na osnovu ostalih podataka, osoba zadužena za ovu kontrolu uspostavlja telefonski kontakt sa domaćinstvom i tako saznaje prave informacije na osnovu kojih koriguje podatke u upitniku.

Kontrole su ugrađene u program za unos Blaise čime se smanjuju pogreške nastale unosom podataka. U toku samog unosa podataka u elektronsku bazu podataka, podaci se drugi put kontrolišu i to kroz program za unos anketnih podataka u koji su ugrađene logičke i računске kontrole. Ukoliko se unese podatak koji ne zadovoljava unaprijed definisane kontrole, zaustavlja se unos sve dok se ne unese ispravan podatak (tzv. »hard« kontrole). Ukoliko je neophodno i u ovoj fazi se ponovo kontaktira domaćinstvo telefonski, da bi se korigovali podaci. Postoji određeni broj kontrola koje upozoravaju, ali dozvoljavaju unos podataka koji nisu u skladu sa definisanom kontrolom (tzv. »soft« kontrole). Na samom početku unosa podataka sa obrasca, provjerava se da li je to domaćinstvo iz planiranog uzorka za ovo istraživanje. Nije moguće unijeti podatke za domaćinstvo koje nije izabrano u uzorak, kao dva puta obrazac za isto domaćinstvo.

Tokom obrade podataka radi se detaljna logičko-računska kontrola svih odgovora. Unutar samog obrasca postoje određene veze između podataka koje su definisane kroz kontrole. Pored prikupljenih podataka o osobama koje su dale podatke (podaci o odgovoru za ARS 2016), prikupljaju se i podaci o neodgovoru. To su podaci koji se odnose na domaćinstva koja nisu dala podatke i ovi podaci se unose kroz odvojeni softver u posebnu bazu podataka. Zbir domaćinstava iz ove dvije baze podataka (odgovor i neodgovor) mora odgovarati ukupnom broju domaćinstava izabranih u uzorak za ARS 2016.

3.2.2.1 Razlozi za nastanak grešaka mjerenja

Najčešći razlozi za nastanak grešaka mjerenja su:

- nedovoljna stručnost anketara za ispunjavanje upitnika,
- anketar nije dovoljno proučio instrumentarij za provođenje ankete (metodološko uputstvo i upitnike za anketiranje),
- uticaj anketara na odgovore ispitanika.

Greške mjerenja su moguće u fazi prikupljanja podataka zbog nerazumijevanja pitanja od strane ispitanika, posebno starijih osoba ili zbog davanja odgovora od strane drugog člana domaćinstva. Najčešće greške su se pojavljivale na sljedećim pitanjima: godina završetka škole, sati rada, ekonomska aktivnost, zanimanje i dohodak.

3.2.2.2 Mjere za smanjenje broja grešaka mjerenja

Instruktaža anketara je važna faza u ovom istraživanju, jer omogućuje da anketari na pravi način tretiraju sva pitanja u obrascu što rezultira manjim brojem neispravnih odgovora. Instruktaža se održava svake godine, prije početka terenskog rada. Anketarima se na instruktaži dijeli kompletan metodološki materijal sa svim objašnjenjima. Svakom anketaru je sve vrijeme trajanja terenskog rada na raspolaganju kontrolor koji mu može pomoći u svim situacijama u kojima zatraži pomoć. Veza kontrolora sa anketarom postoji i nakon završenog terenskog rada. Posebna pažnja na instruktaži i u toku terenskog rada se posvećuje anketarima koji prvi put rade na realizaciji Ankete.

3.2.3 Neuzoračke greške – Greške neodgovora

3.2.3.1 Stopa neodgovora izvještajne jedinice (A4)

Stopa neodgovora u Anketi o radnoj snazi 2016 iznosi 23,1%.

1. Stopa neodgovora prema tipu naselja

Tip naselja	Stopa neodgovora (%)	Broj domaćinstava koja su dala odgovor	Broj domaćinstava koja nisu dala odgovor	Ukupan uzorak
Gradsko	30,1	3.214	1.381	4.595
Ostalo	17,8	4.951	1.070	6.021
Ukupno BiH	23,1	8.165	2.451	10.616

2. Razlozi neizvršenog anketiranja

Razlozi neizvršenog anketiranja	BiH	% učešća u neodgovoru	Stope po vrsti neodgovora (%)
Data adresa ne postoji na terenu	112	4,6	1,1
Prazan stan	806	32,9	7,6
Razrušen stan	47	1,9	0,4
Stan se koristi u poslovne svrhe	20	0,8	0,2
Odsutno domaćinstvo	669	27,3	6,3
Domaćinstvo odbija da bude anketirano	721	29,4	6,8
Drugo	76	3,1	0,7
Ukupno BiH	2.451	100,0	

3.2.3.2 Stopa neodgovora varijable (A5)

Nema neodgovora ključnih varijabli. Anketa o radnoj snazi 2016 je koncipirana na način da pitanja u upitniku za anketiranje iz kojih se izvode ključne varijable moraju imati vrijednost, tako da izvještajne jedinice moraju dostaviti podatke za varijable, te se stopa neodgovora varijable ne računa. Ovo je osigurano putem filtera/skokova koje sadrži većina pitanja u upitniku za anketiranje i koji onemogućavaju dalje anketiranje ukoliko nedostaje odgovor na neko od pitanja.

3.2.3.3 Postupci u slučaju neodgovora

Kod neodgovora cijelog domaćinstva (bilo da nije nađeno na adresi ili je odbilo učešće u Anketi iz nekog razloga) ne vrši se imputacija, već se korekcija radi kroz ponderisanje (korekcija inicijalnog pondera neodgovorom). Ako nedostaju podaci tj. nisu dati odgovori na određena pitanja (o određenim varijablama), uspostavlja se telefonska veza s izvještajnom jedinicom odnosno članom domaćinstva i uz njegovu pomoć po potrebi dopunjavaju nedostajuće vrijednosti. Izuzetno, ako se ne uspije uspostaviti telefonska veza vrijednost varijable se procjenjuje na bazi historijskih podataka. Anketa je koncipirana na način da (s obzirom na upotrebu filtera-skokova kod većine pitanja) ne postoji mogućnost neodgovora na neko od pitanja. Izuzetno, na pojedinim pitanjima javljaju se neadekvatne vrijednosti odgovora i u tom slučaju se vrši imputacija. Kod neadekvatnog odgovora na pitanje vrši se imputacija i to zavisno od vrste pitanja. Pri tome, imputacija se vrši samo na pitanjima bitnim za izradu publikacije, kao što su dužina traženja posla, sati rada, itd. Kod kontinuiranih varijabli se obično primjenjuje postupak prosjeka ili medijane i to u posmatranim grupama npr. za određenu starosnu dob, određenu školsku spremu, određeno zanimanje, itd. Kod kategorijskih varijabli koristi se ili historijski podatak (anketa iz prethodne godine) ili logičko zaključivanje (ako je ovih slučajeva malo) ili hot-deck metoda.

3.2.3.4 Postupci za smanjenje stope neodgovora

Kako bi se smanjila stopa potpunog neodgovora za naredne Ankete, potrebno je izvršiti poboljšanje korištenjem ažurnijeg okvira uzorka – bilo popisa stanovništva ili redovnog ažuriranja Master uzorka. Također, pisanje preciznijih metodoloških objašnjenja, koje se odnose na određeno pitanje (varijablu), bolja obučenosť anketara, informiranost javnosti o Anketi i dr. može doprinjeti smanjenju stope neodgovora.

3.2.4 Imputacije

3.2.4.1 Stopa imputiranih podataka (A7)

Udio imputiranih podataka je vrlo mali, procjena je 0,1%. U sadašnjim procedurama nije moguće pregledati koje su varijable imputirane, što znači da se pokazatelji kvalitete kao što je imputacija ne mogu izračunati direktno, već se mogu samo procijeniti.

3.2.5 Revizije

3.2.5.1 Prosječna veličina revizije podataka (A6)

S obzirom na to da nije bilo razlika između prvih i konačnih rezultata, pokazatelj se ne računa za ovo istraživanje.

4. PRAVOVREMENOST I TAČNOST OBJAVE

4.1 Pravovremenost objave

4.1.1 Pravovremenost objave prvih rezultata (TP1)

Referentni period	04.-10.04.2016.
Datum objave prvih rezultata	20.07.2016.
Vremenski razmak (mjeseci)	T+3

Pravovremenost objave prvih rezultata iznosi T + 3.

4.1.2 Pravovremenost objave konačnih rezultata (TP2)

Referentni period	04.-10.04.2016.
Najavljeni datum objave	Oktobar 2016.
Stvarni datum objave	Oktobar 2016.
Vremenski razmak (mjeseci)	T+6

Pravovremenost objave konačnih rezultata iznosi T + 6.

4.2 Tačnost objave

4.2.1 Indikator kvaliteta i učinka – Tačnost objave (TP3)

Tačnost objave iznosi T+ 0. Kod objave rezultata Ankete o radnoj snazi 2016 nije bilo kašnjenja.

4.3 Razlozi za veća kašnjenja i mjere za poboljšanje pravovremenosti i tačnosti objave

Kod objave rezultata Ankete o radnoj snazi 2016 nije bilo kašnjenja.

5. USKLAĐENOST I UPOREDIVOST

5.1 Usklađenost

5.1.1 Skladnost izvora podataka (CH1)

Podatke o broju zaposlenih iz Ankete o radnoj snazi možemo uporediti sa podacima o broju zaposlenih koji se prikupljaju provođenjem redovnog Mjesečnog istraživanja o zaposlenima i plaći (RAD-1) u pravnim osobama i istraživanja o fizičkim osobama – vlasnicima koji samostalno obavljaju djelatnost - profesiju i osobama koje su kod njih zaposlene (RAD-15). Prema podacima Ankete o radnoj snazi 2016, broj zaposlenih je iznosio 801.084 osobe, dok je broj zaposlenih, koji se prikupljaju provođenjem redovnog Mjesečnog istraživanja o zaposlenima i plaći u aprilu 2016. godine iznosio 724.456 osoba. Broj zaposlenih koji je rezultat anketnog istraživanja veći je za 10,6% od broja zaposlenih koji se dobije kao rezultat referentnog srodnog istraživanja za mjesec april 2016. godine. Broj nezaposlenih koji je rezultat anketnog istraživanja u 2016. godini iznosio je 272.871 osoba, dok je broj nezaposlenih prikupljen na osnovu zvaničnih evidencija nezaposlenih u zavodima za zapošljavanje iznosio 524.061 osoba, što pokazuje da je broj nezaposlenih iz Ankete o radnoj snazi 2016 manji za 47,9% od broja nezaposlenih koji se dobije kao rezultat referentnog srodnog istraživanja.

5.1.2 Razlozi za veća odstupanja

Definicija radne snage u Anketi o radnoj snazi polazi od objektivne, stvarne uključenosti pojedinca na tržištu rada, dok ona koja se zasniva na podacima administrativnih evidencija polazi od njihovog formalnog (registrovanog) statusa. Iz ovog proizilazi da administrativni podaci obuhvataju samo registrovane zaposlene, dok Anketa obuhvata ukupnu zaposlenost, koja se izvodi na osnovu statusa osobe u aktivnosti u sedmici posmatranja (referentnoj sedmici). Preciznije rečeno, Anketa o radnoj snazi obuhvata, pored formalno zaposlenih osoba, i kategorije zaposlenih koje nisu obuhvaćene administrativnim izvorima, a to su: samozaposleni u poljoprivredi, neplaćeni pomažući članovi domaćinstva, zaposleni po ugovoru o djelu, privremeno ili povremeno zaposleni i zaposleni u neformalnoj ekonomiji.

5.2 Uporedivost

5.2.1 Nepodudarnost uporedivih statistika (CC1)

Za Anketu o radnoj snazi se ne računa koeficijent asimetrije (nepodudarnosti).

5.2.2 Dužina uporedivih vremenskih serija (CC2)

Dužina uporedivih vremenskih serija za Anketu o radnoj snazi iznosi 11. Anketa se provodi jedanput godišnje od 2006. godine.

5.2.3 Prekidi u vremenskim serijama

Nije bilo prekida u vremenskim serijama.

5.3 Geografska uporedivost

5.3.1 Uporedivost s ostalim članicama evropskog statističkog sistema

Anketa o radnoj snazi provedena je na osnovu preporuka Međunarodne organizacije rada i EU regulativa, te su njeni rezultati uporedivi sa drugim zemljama. Međutim, zemlje članice EU Anketu provode kontinuirano tokom godine, sa izradom kvartalnih i godišnjih rezultata, dok se u BiH Anketa provodi jedanput godišnje sa godišnjom izradom rezultata. Neusklađenost se odnosi samo na periodiku provođenja ovog istraživanja.

6. DOSTUPNOST I RAZUMLJIVOST, DISIMINACIJSKI FORMAT

6.1 Saopćenja u kojima se objavljuju podaci

Prethodni rezultati Ankete o radnoj snazi 2016 objavljeni su u saopćenju koje se može pronaći na internetskoj stranici Agencije za statistiku BiH na slijedećem linku:

http://www.bhas.ba/ankete/LFS_saopcenje%20BOS.pdf

6.2 Publikacije u kojima se objavljuju podaci

Konačni rezultati Ankete o radnoj snazi 2016 objavljeni su u publikaciji koja se može pronaći na internetskoj stranici Agencije za statistiku BiH na slijedećem linku:

http://www.bhas.ba/tematskibilteni/TB_ARS%202016_BS_ENG_.pdf

6.3 On – line baza podataka

On-line baza podataka za Anketu o radnoj snazi 2016 nije dostupna.

6.4 Pristup mikropodacima

Pristup mikro-podacima u istraživačke svrhe je omogućen i podaci se daju isključivo putem protokola koji podrazumijeva da korisnici moraju iskazati svrhu korištenja mikro-podataka i potpisati Memorandum o razumijevanju. Mikro-podaci Ankete o radnoj snazi 2016 nisu dostavljeni Eurostatu, osim grupe osnovnih indikatora u unaprijed definisanim tabelama prema zahtjevu.

6.5 Dostupnost metodološke dokumentacije

Osnovne informacije o ovom istraživanju sastavni su dio svake publikacije. Također, detaljnije informacije o istraživanju se mogu naći u dokumentu „Report on sector review of the Labour Force Survey in Bosnia and Herzegovina“ koji je dostupan na internetskoj stranici Agencije za statistiku BiH na slijedećem linku:

http://www.stat.gov.ba/dokumenti/1231052_SR_Report_LFS_BiH_18.12.2014.pdf

6.6 Mjere za poboljšanje razumljivosti diseminiranih rezultata

Rezultati su jasno diseminirani.

6.7 Korištenje (konsultovanje) setova podataka (AC1)

Nemamo informacije o broju korisničkih konsultacija u 2016. godini.

6.8 Meta podaci konsultacije (AC2)

Meta podaci u formi ESMS referentne metadate za ovo istraživanje ne nalaze se na web stranici. Tako da nije bilo konsultovanja meta podataka - web pages hits.

6.9 Stopa kompletnosti meta podataka (AC3)

Stopa kompletnosti meta podataka iznosi 93,6%.

7. TROŠKOVI ISTRAŽIVANJA I OPTEREĆENOST DAVALACA PODATAKA

7.1 Troškovi provođenja statističkog istraživanja

Nemamo precizne informacije o operativnim troškovima prema glavnim troškovnim komponentama.

7.2 Opterećenost davalaca podataka

Nemamo precizne informacije o godišnjem opterećenju davalaca podataka.

7.3 Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti

Mjere koje bi se trebale poduzeti za smanjivanje troškova i opterećenosti izvještajnih jedinica su slijedeće:

- smanjenje broja kontakata sa izvještajnom jedinicom,
- korištenje baze Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova kao okvira za izbor uzorka, čime bi se smanjila frekvencija sudjelovanja istih domaćinstava u anketama,
- korištenje administrativnih podataka.

8. POVJERLJIVOST

8.1 Povjerljivost - politika

Povjerljivost statističkih podataka je uređena zakonom, a osoblje koje provodi statističko istraživanje, ima po istom pravnom osnovu, obavezu zaštite povjerljivosti. Zakon o statistici BiH (Sl. Glasnik BiH 26/04 i 42/04 – poglavlje XI – član 23.-29.) utvrđuje princip povjerljivosti kao jedan od glavnih principa.

Agencija za statistiku BiH distribuira statistike u skladu sa statističkim principima Kodeksa prakse evropske statistike, a posebno sa principom statističke povjerljivosti.

8.2 Povjerljivost – postupanje sa podacima

Potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju, korisnici podataka koji imaju pristup individualnim podacima se obavezuju:

- tretirati individualne anonimizirane podatke kao povjerljive u skladu sa pravilima, regulativama i procedurama,
- osigurati adekvatnu zaštitu individualnih podataka u skladu sa pravilima, regulativama i procedurama,
- zaštititi transfer mikropodataka i uništiti medije na kojima su podaci, kao i prateću dokumentaciju pet dana nakon publikovanja rezultata.

9. STATISTIČKA OBRADA

9.1 Izvor podataka

Anketno istraživanje bazirano je na uzorkom odabranim domaćinstvima kao jedinicama posmatranja. Za okvir uzorka domaćinstava obično se koristi baza popisa stanovništva ili registar stanovništva. Posljednji popis stanovništva u BiH proveden je 2013. godine, a još uvijek se ne koristi za okvir uzorka. Za okvir uzorka korištena je baza ažuriranja domaćinstva iz 2009. godine. Ovim projektom izvršeno je prikupljanje podataka o svim domaćinstvima koja su se nalazila u 1.499 slučajno izabranih popisnih krugova u BiH. Prikupljeni su podaci o 80.069 domaćinstava u BiH koja čine Ažurirani master uzorak i koji je osnova za izbor uzorka za sva istraživanja na bazi domaćinstava koja se provode na teritoriji BiH. Međutim, kao okvir za Anketu o radnoj snazi korišten je dio Ažuriranog master uzorka i to 67.974 domaćinstva koja su bila direktno kontaktirana i pristala dati podatke. Iz ovog okvira, koji je u svom dizajnu bio stratificiran po entitetima (uključujući Brčko distrikt BiH) i tipu naselja (gradsko i ostalo) izvršen je izbor 10.616 domaćinstava za BiH. Zato se kaže da je uzorak dizajniran kao stratificirani dvoetajni slučajni uzorak u kojem ima 6 stratumata (po dva za entitete i dva za Brčko distrikt BiH).

9.2 Učestalost prikupljanja podataka

Podaci za Anketu o radnoj snazi se prikupljaju jedanput godišnje u proljeće u mjesecu aprilu.

9.3 Prikupljanje podataka

Podaci za Anketu o radnoj snazi se prikupljaju PAPI metodom putem upitnika u papirnoj formi. Podaci se prikupljaju neposredno od svih članova domaćinstva u uzorkom izabranom domaćinstvu putem intervjua. Odgovore u Anketi daje svaki član domaćinstva za sebe, a za djecu mlađu od 15 godina roditelj ili staratelj. Jedan član, nosilac ili najupućenija osoba u domaćinstvu može dati odgovore za sve članove posmatranog domaćinstva. Učešće ispitanika u Anketi je dobrovoljno, a na upitniku koji se koristi za provođenje Ankete je istaknuta povjerljivost individualnih podataka.

Terenski rad bio je organizovan u saradnji sve tri statističke institucije u BiH. Na prikupljanju podataka bilo je angažovano 240 akreditiranih anketara Agencije za statistiku BiH, Federalnog zavoda za statistiku BiH i Republičkog zavoda za statistiku RS.

9.4 Validacija podataka

Kako bi se osigurao kvalitet podataka, prije objave podataka vrši se vrednovanje i provjera izvora i izlaznih podataka. U svrhu validacije podataka vrše se poređenja anketnih rezultata sa prethodnim godinama, računanje stope odziva i neodziva itd.

9.5 Kompilacija podataka

Unos, obrada i analiza anketnog materijala urađena je decentralizovano: u Agenciji za statistiku BiH se unosio, obrađivao i analizirao materijal iz Brčko distrikta BiH, dok su entitetki zavodi vršili unos, obradu i analizu svog anketnog materijala.

Postoje tri vrste neodgovora u ovoj Anketi: neodgovor cijelog domaćinstva (unit non-response), neodgovor jednog člana u domaćinstvu i neodgovor na pojedina pitanja (item non-response). Kod neodgovora cijelog domaćinstva (bilo da nije nađeno na adresi ili je odbilo učešće u Anketi iz nekog razloga) ne vrši se imputacija, već se korekcija uvodi kroz ponderisanje (korekcija inicijalnog pondera neodgovorom). Kod neodgovora jednog člana domaćinstva (odbijanje nekog člana domaćinstva da učestvuje u Anketi, naročito u dijelu ARS2b) se takođe ne uvodi imputacija (ovih slučajeva nije bilo 2016. godine). Kod neodgovora na određeno pitanje vrši se imputacija i to zavisno od vrste pitanja. Pri tome, imputacija se vrši samo na varijablama bitnim za izradu publikacije, kao što su dužina tražena posla, prosječni sati rada, itd.

Kod kontinuiranih varijabli se obično primjenjuje postupak prosjeka ili medijane i to u posmatranim grupama npr. za određenu starosnu dob, određenu školsku spremu, određeno zanimanje, itd.

Kod kategorijskih varijabli koristi se ili historijski podatak (ako postoji – npr. Anketa iz prethodne godine) ili logičko zaključivanje (ako je ovih slučajeva malo) ili hot-deck metoda. Ponekad se vrši i naknadna telefonska kontrola, kad dođe do faze obrade podataka.

Prvi korak koji je neophodno napraviti kako bi se došlo do ocjene nepoznatih parametara populacije jeste izračunavanje inicijalnih pondera. Inicijalni ponder predstavlja recipročnu vrijednost vjerovatnoće izbora te jedinice u uzorak. U slučaju stratifikovanog slučajnog uzorka, u kome je u stratumu h u uzorak izabrano nh jedinica, dok je u stratumu ukupno Nh jedinica, vjerovatnoća izbora jedinice tog stratuma jednaka je nh / Nh , a inicijalni ponder jednak je Nh / nh . Imajući u vidu da se u svakom statističkom istraživanju, ma koliko pažljivo bilo provedeno, javljaju neuzoračke greške različitih vrsta, potrebno je izračunati korektivne faktore inicijalnih pondera.

Korektivni faktori služe da se, npr. selektivno povećaju inicijalni ponderi jedinica koje pripadaju odgovoru istraživanja, tako da one predstavljaju i jedinice u populaciji koje su klasifikovane kao neodgovor. Osnovna pretpostavka ovakvog korigovanja je da su jedinice uzorka koje nisu odgovorile, po ključnim parametrima istraživanja slične onima koje spadaju u odgovor istraživanja. Ako u slučaju stratifikovanog uzorka u stratumu h imamo odgovor mh jedinica od ukupno nh odabranih u uzorak, onda je faktor korekcije inicijalnog pondera jednak nh/mh .

U Anketi je inicijalni ponder za domaćinstvo u jednom od 6 stratuma, zapravo, recipročna vrijednost proizvoda tri faktora i to vjerovatnoće izbora primarne jedinice uzorkovanja (popisnih krugova), vjerovatnoće izbora sekundarne jedinice uzorkovanja (domaćinstava) i stope izbora tipa uzorka (jer nije uzet cijeli ažurirani Master uzorak već samo onaj dio domaćinstava koja su direktno kontaktirana i pristala dati odgovor). Korekcija za neodgovor se vrši na svakom od 6 stratuma.

Dodatne korekcije, kao što su kalibracija, poststratifikacija se ne vrše jer ne postoje dobri eksterni izvori koji bi poslužili u tu svrhu. U program za unos anketnih podataka ugrađene su kontrole koje onemogućavaju da se u bazu unesu računski i logički neispravni podaci. To su, uglavnom, »HARD« kontrole koje upozoravaju i zaustavljaju unos, dok se ne unesu ispravni podaci. Ovakav način unosa osigurava da nakon unosa imamo bazu sa logički i računski čistim podacima.

Anketno istraživanje bazirano je na uzorkom odabranim domaćinstvima kao jedinicama posmatranja. Za okvir uzorka domaćinstava obično se koristi baza popisa stanovništva ili registar stanovništva. Posljednji popis stanovništva u BiH proveden je 2013. godine, ali se još uvijek ne koristi za okvir uzorka. Za okvir uzorka korištena je baza ažuriranja domaćinstva iz 2009. godine. Uz pomoć UNDP-a, pripremljen je i proveden projekat Ažuriranje okvira uzorka u BiH, za koji je finansijska sredstva osigurala vlada Velike Britanije, putem svog Odjela za međunarodni razvoj (DFID). Ovim projektom izvršeno je prikupljanje podataka o svim domaćinstvima koja su se nalazila u 1.499 izabranim popisnim krugovima. Prikupljeni su podaci o oko 80.069 domaćinstava koja čine Ažurirani master uzorak i koji je osnova za izbor uzorka za sva istraživanja na bazi domaćinstava koja se provode na teritoriji BiH.

Međutim, kao okvir za Anketu korišten je dio proširenog Master uzorka, preciznije sva ona domaćinstva koja su bila direktno kontaktirana i pristala dati podatke – njih 67.974. Iz ovog okvira (koji je u svom dizajnu bio stratificiran po entitetima i Brčko distriktu BiH) i tipu naselja (gradsko i ostalo) izvršen je izbor 10.616 domaćinstava za BiH, a od toga 1.053 za Brčko distriktu BiH. Zato kažemo da je uzorak je dizajniran kao stratificiran dvoetafni slučajni uzorak u kojem smo imali 6 stratuma.

9.6 Prilagođavanja

9.6.1 Sezonsko prilagođavanje

Budući da se Anketa o radnoj snazi provodi jedanput godišnje, ne vrši se sezonsko prilagođavanje.